

готельно-ресторанний комплекс, туристична база, санаторій тощо) відповідно до стандарту студенти повинні: виконати комплекс типових завдань з організаційної, планово-економічної, маркетингової та управлінської діяльності підприємств; аналізувати туристичну діяльність, виявляти основні фактори, що обумовлюють фактичний стан діяльності підприємства; розкривати основні тенденції його розвитку, пояснювати їх, пропонувати науково-обґрунтовані висновки та пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності.

Під час *переддипломної практики* студенти готують матеріали до дипломної роботи.

Така сукупність навчально-виробничих практик має велике значення для підготовки та формування фахівця і дає змогу отримати необхідні уміння та навички.

Проте, в організації практичного навчання є ряд недоліків, які необхідно подолати: освітній заклад й надалі виступає єдиним ініціатором організації виробничої практики, визначає сферу зайнятості студентів, координує їх діяльність на виробництві та оцінює набуті практикантами вміння після її закінчення; спосіб організації практичної підготовки, в більшості, не закладає основи професійної майстерності майбутнього фахівця з туризму і вимагає докорінної зміни сталих прийомів її проведення; декларативний характер договорів з туристичними організаціями; закріплення студентів за певними службами туристичного підприємства та опанування ними технології діяльності окремо взятого відділу, а не вивчення досвіду роботи туристичної організації в цілому; низький кваліфікаційний рівень задіяного персоналу підприємства для організації якісної практики та відсутність.

УДК 378:908

О.В.КАСИНЕЦЬ
Мукачівський державний університет

МІСЦЕ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИЗМУ

У навчальному процесі закладів, які готують фахівців з туризму туристично-краєзнавча діяльність є необхідною умовою високоякісної фахової підготовки фахівців, оскільки вона спрямована на формування краєзнавчої компетентності студентів.

На нашу думку, сучасний фахівець туристичної галузі, в першу чергу, повинен досконало знати туристичний потенціал і туристичні ресурси своєї держави, свого рідного краю.

Професійну підготовку майбутніх фахівців туристичної галузі вивчали М. Ахмедова, І. Булигіна, О. Земскова, І. Зорін, Л. Івлєва, В. Квартальнов, А. Конох, Л. Кнодель, Л. Лук'янова, О. Любіцева, Н. Наумова, Я. Олійник, Л. Поважна, Л. Титова, І. Томілов, О. Фастовець та ін. Проблему практичної підготовки студентів майбутніх фахівців туристичної галузі розглядали такі відомі вчені як В. Федорченко, Н. Фоменко, М. Скрипник, Г. Цехмістрова,

М. Фіцула та ін. Теоретико-методичні засади освітнього краєзнавства розглядали у своїх працях О. Барков, В. Борисов, М. Мілонов, А. Даринський, Ю. Кононов, М. Костриця, К. Строев та інші. Дослідженням в області туристичного краєзнавства присвячені роботи П. Шищенко, О. Дмитрука, О. Обозного, М. Костриці та ін.

Однак, проблема туристсько-краєзнавчої підготовки майбутніх фахівців з туризму розглядалася науковцями недостатньо.

Туристично-краєзнавча діяльність органічно увійшла в навчально-виховний процес підготовки фахівців туризму в Мукачівському державному університеті. Метою і завданням туристсько-краєзнавчої діяльності зі студентами в процесі їх теоретичної та практичної підготовки є вивчення туристських ресурсів України в регіональному аспекті, формування наукового світогляду, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань, розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у практичній роботі, розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх фахівців. Об'єктами краєзнавчого вивчення студентами факультету туризму і готельно-ресторанного бізнесу є пам'ятки історії та культури, пов'язані з історичними подіями в житті краю, розвитком суспільства і держави, мистецтво краю), пам'ятні місця.

Туристично-краєзнавча діяльність зі студентами виконує різноманітні функції:

Освітня функція туристично-краєзнавчої діяльності: безпосереднє сприйняття навколишнього середовища в процесі туристично-краєзнавчої діяльності конкретизує, доповнює і систематизує знання студентів з фахових дисциплін, дозволяє їм встановлювати міжпредметні зв'язки. Так, робочими програмами з дисциплін «Організація туристичних подорожей», «Основи музеєзнавства», «Організація транспортних послуг», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація анімаційної діяльності» передбачено пішохідні та виїзні практичні заняття на природоохоронні території, музеї різних типів та видів, туристичні виставки, центри промислів та ремесел тощо.

Пізнавальна функція туристично-краєзнавчої діяльності реалізується в процесі опанування студентами природного і соціального середовища Закарпатської області. Різновиди маршрутів (екологічні, екскурсійні, спортивні тощо) та районів подорожей сприяють задоволенню таких потреб, як потреба у новизні, в пізнанні. Походи та екскурсії мають великий вплив у вивченні соціального середовища. Знайомство з історичними пам'ятниками, відвідування місць з багатим історичним минулим дозволяють познайомити з героїчними сторінками нашої історії. Під час занять туристично-краєзнавчою діяльністю, студенти знайомляться з культурою, особливостями побуту, економікою, народними промислами тощо. Знання історії даного народу, дотримання традицій і звичаїв сприяє розвитку шанобливого ставлення до історії та її творців.

Оздоровчо-спортивна функція туристично-краєзнавчої діяльності має на меті удосконалення фізичного розвитку студентів. Вже традиційними стали щорічні походи першокурсників на Говерлу. Вони сприяють розвитку

здорового способу життя, формують прикладні уміння і навички орієнтування на місцевості, подолання природних перешкод, організація побуту в природному оточенні тощо.

Виховну функцію можна сформулювати таким чином: виховання альтруїстичної життєвої позиції; стійкості, уміння переносити труднощі і незгоди, виховання сміливості, рішучості, сили волі; товариськості, інтересу до людей, поваги до них; любові до волі, прагнення до незалежності, до самостійності. Реалізація даної мети відбувається в процесі розвитку в студентів уміння аналізувати особисті вчинки, оцінювати дії товаришів, прагнути до самопізнання, самовиховання. У подорожах здійснюється перевірка і загартування таких морально-вольових якостей, як чесність, скромність, організованість, дисципліна, сміливість, рішучість, чуйність, доброта, принциповість, дружба, товарицькість, відповідальність, акуратність і багато інших.

Туристично-краєзнавча діяльність значно розширює комунікативні можливості студентів. Особливості діяльності дозволяють викладачеві бути постійним учасником або спостерігачем спілкування студентів. Це допомагає йому виправляти лексику студентів, регулювати напрямки бесід студентів, вчасно запобігати конфліктам, формувати етику спілкування з друзями та недругами. В той же час спільна діяльність зближує студентів та викладачів, сприяє виникненню неформального спілкування між ними, правильне використання якого дозволяє викладачу більш активно впливати на виховання студентів.

УДК 338.48:379.8(477.87)

Н.М. ЛЕМАК, О.М. ГОЛОВКО
Мукачівський державний університет

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАКАРПАТТЯ

Закарпаття, завдяки вигідному географічному розташуванню, наявності унікальних рекреаційних ресурсів є одним із найпопулярніших регіонів санаторного лікування, туризму і відпочинку.

В області виявлено і досліджено 360 джерел мінеральних вод, з яких 62 у Свалявському, Міжгірському, Мукачівському, Хустському, Рахівському, Ужгородському районах мають експлуатаційне значення.

На зазначеній основі функціонують (станом на 1 січня 2006 р.) 17 санаторіїв, 14 санаторіїв-профілакторіїв, 3 пансіонати та будинки відпочинку, 26 інших баз відпочинку та 15 туристичних баз [8]. Їх кількість та рівень комфортності за аналізований період суттєво не змінилися, хоча й відбулися організаційні зміни управління галузями.

Проблематика вивчення рекреаційно-туристичного потенціалу регіону повсякчас перебуває в полі зору науковців Інституту регіональних досліджень НАН України (м. Львів), Львівського, Прикарпатського та Чернівецького університетів. Над науковою проблематикою рекреаційно-туристичного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>